Toekomstvisie
Noord-Beveland 2030

Noord-Beveland
2030

vastgesteld: 4 juli 2019

gemeente
noord-beveland

futureconsult
we take a closer look
at tomorrow

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 1 30-08-19 13:51

Toekomstvisie
Noord-Beveland 2030

5 — Voorwoord

6 — Inleiding

8 — Kernkwaliteiten Noord-Beveland

- Kernkwaliteit 1: Centraal eiland in de Delta
- Kernkwaliteit 2: Open landschap en natuur
- Kernkwaliteit 3: Bedrijvigheid in agrarische sector
- Kernkwaliteit 4: Bruisend toerisme
- Kernkwaliteit 5: Saamhorigheid in de kernen

10 — Trends en ontwikkelingen

- Trend 1: Demografische veranderingen
- Trend 2: Toename toerisme
- Trend 3: Transities in de landbouw
- Trend 4: Klimaatadaptatie en verduurzaming

18 — Droomscenario

- Het droomscenario voor Noord-Beveland

22 — Ambities

- Ambitie 1: Vitale kernen in een vitale gemeente
- Ambitie 2: Bruisende en bedrijvige gemeente
- Ambitie 3: Open en klimaatneutraal eiland
- Ambitie 4: Regie over eigen eiland

30 — Economische visie Noord-Beveland

32 — Energievisie Noord-Beveland

34 — Van droom naar werkelijkheid

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 3 30-08-19 13:51

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 4 30-08-19 13:51

VOORWOORD

De Toekomstvisie die voor u ligt, is de visie van Noord-Beveland als gemeenschap op Noord-Beveland. Het gemeentebestuur heeft alle inwoners van Noord-Beveland nadrukkelijk gevraagd hun stem te laten horen en de wensen en dromen voor Noord-Beveland met ons te delen.

Een succes, want in totaal hebben 400 inwoners de toekomstateliers in de 6 kernen van Noord-Beveland bezocht. Zij hebben daar intensief met elkaar van gedachten gewisseld over de meest gewenste toekomst voor onze gemeente. Wat een enthousiaste discussies en intensieve gesprekken zag ik daar! En wat een constructieve ideeën werden naar voren gebracht!

De Week van de Visie begon bij onze jeugd. Leerlingen van groep 7 en 8 van onze basisscholen lieten in zelf vervaardigde maquettes zien hoe zij zich de toekomst van het eiland en van zichzelf voorstellen. We vonden de resultaten zo leuk, inspirerend, maar ook visionair, dat we de maquettes een maand lang in de hal van het gemeentehuis in Wissenkerke hebben tentoongesteld.

We hebben ook gesproken met mensen op straat, de dorpsraden, de jongerenraad en de clubs en verenigingen van Noord-Beveland om te horen hoe zij over de toekomst van de gemeente denken. Via antwoordkaartjes en via de website zijn daarnaast tientallen toekomstwensen ingestuurd.

Het scenario ‘Eiland van inspiratie en initiatief’ (scenario C) bleek voor de meeste bewoners het voorkeursscenario, maar velen gaven aan elementen van met name scenario A: ‘Eiland van rust en ruimte’ aan dit voorkeursscenario te willen toevoegen. Ook thema’s zoals gezondheid, sport en beweging, veiligheid en erfgoed werden door inwoners naar voren gebracht als relevant voor de visie.

Een visie bestaat uit een inspirerend toekomstbeeld, maar ook uit ambities. Die ambities moet je nastreven om de gewenste toekomst te verwezenlijken. In dorpshuis De Stadsweide in Kortgene hebben de inwoners van Noord-Beveland op 4 juni 4 ambities besproken. We wilden van de inwoners graag weten: welke concrete acties kunnen we aan de ambities verbinden? En: welke bijdrage wilt u zelf leveren om de ambities te verwezenlijken? Ook hier weer een intensieve en inspirerende avond waaraan zo’n 55 inwoners van Noord-Beveland deelnamen.

Er is een Toekomstvisie ontwikkeld van, voor en door de inwoners van Noord-Beveland. Nu is het aan ons om er gezamenlijk de schouders onder te zetten. We willen versterken wat ons eiland zo mooi en bijzonder maakt. Maar we willen ook graag de nieuwe kansen grijpen die de toekomst ons brengt. We hopen daarbij de betrokkenheid en energie die dit visietraject heeft opgeleverd, vast te kunnen houden. Samen met omliggende gemeenten en de andere overheden, maar vooral met de betrokken, enthousiaste bewoners van dit “eindeloze eiland” gaan wij werken aan het realiseren van onze toekomst.

Burgemeester A. M. (Letty) Demmers-van der Geest.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 5 30-08-19 13:51

INLEIDING

Noord-Beveland is onmiskenbaar een eiland. Het wordt omringd door de Oosterschelde, het Veerse Meer en de Noordzee. Pas vanaf de jaren 60 werd Noord-Beveland door de aanleg van dammen en de Zeelandbrug verbonden met de rest van Zeeland. Deze verbeterde ontsluiting zorgde voor grote veranderingen. De agrarische sector en het toerisme op Noord-Beveland ontwikkelden zich.

Noord-Bevelanders voelen zich nog steeds eilanders. Ze houden van de rust en ruimte van het eiland. Ze koesteren het DNA van hun eiland. Ze zijn zeer betrokken bij hun gemeenschap. Ze willen het liefst hun eigen boontjes doppen.

Het binnenland van Noord-Beveland is overwegend agrarisch en kent een bijzondere weidsheid. Langs de grenzen van onze gemeente genieten bewoners en toeristen van de stranden, de natuurgebieden en het water.

Belangrijke maatschappelijke thema's als de energietransitie, de veranderingen in de agrarische sector en de verandering van de samenstelling van de bevolking worden ook op het eiland gevoeld. Dat maakt het belangrijk om in een Toekomstvisie te onderzoeken hoe de kracht van het eiland verbonden kan worden met de maatschappelijke veranderingen die op ons afkomen.

De weg naar de Toekomstvisie

De gemeenteraad van Noord-Beveland sprak in 2018 unaniem de wens uit om een Toekomstvisie op te stellen. Die visie moet antwoord geven op de vragen: Waar staat Noord-Beveland voor? En waar gaat Noord-Beveland voor? De Toekomstvisie is het kompas dat de koers aangeeft en dat de basis vormt voor verder beleid. De gemeente staat daarnaast voor de taak om een Omgevingsvisie op te stellen in het kader van de Omgevingswet die naar verwachting op 1 januari 2021 in werking zal treden. Deze Toekomstvisie en het participatietraject dat ermee is verbonden, vormen de opmaat voor de op te stellen Omgevingsvisie.

Deze Toekomstvisie is van de gemeente als geheel. Inwoners, bedrijven, verenigingen en maatschappelijke organisaties zijn actief betrokken bij het opstellen van de Toekomstvisie. Tijdens het opstellen van de visie waren inwoners in grote getale aanwezig en lieten hun stem horen.

Vooronderzoek en workshops

De ontwikkeling van de visie is begin 2019 gestart met onderzoek naar het verleden en heden van Noord-Beveland. Hierbij is gebruik gemaakt van diverse onderzoeksrapporten en beleidsdocumenten, zoals bijvoorbeeld 'DNA Noord-Beveland'. Daarnaast hebben workshops plaatsgevonden met de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en ambtenaren van de gemeente Noord-Beveland. In deze workshops werden de sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen voor Noord-Beveland in kaart gebracht. Ook werd in beeld gebracht welke impactrijke keuzes voor Noord-Beveland liggen. Dit alles resulteerde in vier toekomstscenario's die een beeld schetsen hoe Noord-Beveland er in 2030 uit kan zien.

Week van de Visie

De toekomstscenario's voor Noord-Beveland zijn in de Week van de Visie aan de inwoners van Noord-Beveland voorgelegd. Deze week startte op 18 maart met lessen over de toekomst aan de groepen 7 en 8 van de vier basisscholen op Noord-Beveland. De leerlingen bouwden vervolgens maquettes van de toekomst van Noord-Beveland.

In 6 toekomstateliers konden bewoners aangeven hoe zij de toekomst van Noord-Beveland voor zich zien. Tijdens deze avonden bespraken de deelnemers

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 6 30-08-19 13:51

in groepjes de scenario's en spraken zich uit over hun gewenste toekomst. De toekomstateliers in de dorpen werden allen zeer goed bezocht.

Toekomstatelier	Aantal bezoekers
Wissenkerke 18 maart	57
Kortgene 19 maart	75
Kats 21 maart	46
Colijnsplaat 25 maart	95
Geersdijk 26 maart	40
Kamperland 27 maart	81
Totaal	**394**

Tijdens de Week van de Visie zijn daarnaast gesprekken gevoerd met de dorpsraden, de jongerenraad, de Sociëteit, clubs en verenigingen. Ook zijn in alle kernen gesprekken op straat gevoerd.

De opbrengsten uit de Week van de Visie zijn gebundeld in een publieksverslag en verwerkt tot een droomscenario voor Noord-Beveland. Dit droomscenario vormt de basis voor de kernambitie en 4 ambities voor Noord-Beveland.

Terugkomdag

Tijdens het visietraject is voortdurend teruggekoppeld naar de inwoners. De conceptambities zijn als bijlage van het gele krantje onder alle huishoudens van Noord-Beveland verspreid. Op de terugkomdag voor de Toekomstvisie op 4 juni zijn deze conceptambities voor Noord-Beveland besproken. Tijdens deze avond gingen meer dan 50 inwoners in gesprek over de ambities en hoe deze verder vorm kunnen krijgen. Met de resultaten van deze terugkomdag zijn de ambities verder aangescherpt.

Economische visie en Energievisie

Parallel aan het opstellen van de Toekomstvisie heeft de gemeente Noord-Beveland een proces doorlopen om te komen tot een Energievisie en een Economische visie. De Economische Visie is opgesteld met inbreng van ondernemers, branchevertegenwoordigers en raadsleden. De Energievisie is opgesteld in een aantal bijeenkomsten met de gemeenteraad.

De resultaten van deze 2 visietrajecten zijn in lijn met de uitkomsten van het participatietraject van de Toekomstvisie. Dat betekent dat de Toekomstvisie een integrale koepel vormt voor deze visies. Daarom zijn deze visies geïntegreerd in de Toekomstvisie en de daaruit voortvloeiende ambities. Een samenvatting van beide visies is na de Toekomstvisie opgenomen.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 7 30-08-19 13:51

KERNKWALITEITEN NOORD-BEVELAND

Een aantal kwaliteiten van Noord-Beveland valt op. Ze vormen de kern van wat Noord-Beveland onderscheidt en bijzonder maakt. Deze kernkwaliteiten vormen het fundament van de Toekomstvisie 2030.

Kernkwaliteit 1: Centraal eiland in de Delta

Noord-Beveland is een eiland, centraal gelegen in de Zeeuwse Delta. Het wordt omringd door 3 wateren: in het noordwesten de Noordzee, in het noorden en oosten het Nationaal Park Oosterschelde en in het zuiden het Veerse Meer. Dit geeft de gemeente duidelijke grenzen en zorgt voor een sterke identiteit. Inwoners delen een eilandgevoel.

Tot 1960 was Noord-Beveland alleen per boot bereikbaar. Daarna is Noord-Beveland ontsloten door de aanleg van de Zeelandbrug, de Zandkreekdam, de Veerse Gatdam en de Oosterscheldekering. Deze 4 waterstaatswerken maken deel uit van de wereldberoemde Deltawerken. Er zijn nu goede en snelle verbindingen. Vlissingen, Middelburg en Goes zijn binnen een half uur te bereiken en Rotterdam en Antwerpen binnen een uur.

Door de centrale ligging was Noord-Beveland in het verleden een knooppunt in het handelsnetwerk. In de Romeinse tijd ontstond een bloeiende haven en handelsnederzetting ter hoogte van het huidige Colijnsplaat. Reders, schippers en handelaren plaatsten ter bevordering van een behouden vaart een altaar in de tempel ter ere van de inheemse godin Nehalennia. In Colijnsplaat staat een gereconstrueerde Romeinse tempel die aan haar is gewijd.

Kernkwaliteit 2: Open landschap en natuur

Dat Noord-Beveland een eiland is, komt ook tot uiting in het landschap. Het eiland kent een geschiedenis van bedijken, overstromen en opnieuw bedijken. Door de grote stormvloeden in 1530 (Sint Felix quaede Saturdach) en 1532 (Allerheiligenvloed) raakte het hele eiland overstroomd. Het land heeft bijna 70 jaar lang grotendeels onder water gelegen, waarna het langzaam weer is ingepolderd. De laatste polders zijn in de eerste helft van de 19e eeuw tot stand gekomen. De nieuwe polders kregen een grootschalige en zakelijke inrichting, waarvan de Oud-Noord-Bevelandpolder het beste voorbeeld is.

Het landschappelijk beeld van Noord-Beveland wordt vooral bepaald door een weids zeekleilandschap. De eindeloze vergezichten over het agrarische land en het water geven Noord-Beveland karakter. Het open landschap geeft een gevoel van ruimte, overzichtelijkheid en veiligheid. Noord-Bevelanders en toeristen genieten van het landschap en de rust en ruimte. Het landschap verandert met de seizoenen. In de zomer bloeien de akkerranden, in de winter ogen de polders nog weidser. Stoere boerderijen en kleine linten bebouwing liggen verspreid over de polders. Dijkbeplanting, kleinschalige boomgaarden en bossen, zoals de Goudplaat, de Schotsman en het Bokkegat, doorbreken af en toe de weidsheid.

Aan de noordrand van Noord-Beveland is een aaneengesloten reeks inlagen en karrevelden te vinden. De inlagen, op Noord-Beveland ook wel kupen genoemd, zijn kleine gebiedjes tussen 2 dijken in. Hier varieert het huidige landschapsbeeld van moerassig grasland of rietveld tot open water. Veel (water)vogels vinden hier hun rust en voedsel. De noordelijke dijken liggen aan de Oosterschelde, het grootste en natste Nationaal Park van Nederland. De Oosterschelde was van oorsprong een riviermonding en is door de aanleg van de Deltawerken in 1986 veranderd in een ondiepe zeearm. De Oosterschelde is naast een beschermd natuurgebied ook economisch van belang door de mossel- en oestervisserij, beroepsvaart en recreatieondernemers.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 8 30-08-19 13:51

Kernkwaliteit 3: Bedrijvigheid in agrarische sector

Noord-Beveland is een ondernemende gemeente. De bedrijvigheid op Noord-Beveland is grotendeels verdeeld over 2 belangrijke economische pijlers: de agrarische sector en de toeristische sector. Het MKB maakt hier het overgrote deel van uit, maar Noord-Beveland kent ook een aantal grote bedrijven.

De agrarische sector is 1 van de belangrijkste pijlers van de economie van Noord-Beveland. Noord-Beveland is van oorsprong agrarisch gebied. Het grootste deel van het eiland bestaat dan ook uit agrarisch land. Agrariërs richten zich met name op de teelt van aardappels, uien en suikerbieten. Het Agrarische Innovatie- en Kenniscentrum Rusthoeve speelt een belangrijke rol bij het stimuleren van innovatie in de agrarische sector. Nieuwe bedrijven houden zich bezig met aquacultuur, waarin Noord-Beveland zich koploper mag noemen. Dit kan mooie combinaties opleveren met de visserij, die in Colijnsplaat vanaf 1961 een plek heeft gekregen, nadat de Veerse Gatdam het Veerse Meer afsloot van de Noordzee.

Kernkwaliteit 4: Bruisend toerisme

De toeristische sector is de tweede pijler waar de economie van Noord-Beveland op steunt. Noord-Beveland beschikt over 50 kilometer kustlijn, recreatiestranden en jachthavens. Dit maakte Noord-Beveland tot een geliefde recreatieve bestemming. De kust biedt veel mogelijkheden op het gebied van waterrecreatie voor bewoner en toerist. De stranden en jachthavens behoren tot de top van Nederland en worden jaarlijks beloond met een Blauwe Vlag.

Noord-Beveland is aantrekkelijk voor verblijfstoerisme. In de zomer verblijven minimaal dubbel zo veel mensen op het eiland. Ruimte, rust en openheid nodigen toeristen uit om van de natuur te genieten op de stranden of wandel- en fietspaden. De verblijfsrecreatie kent een diverse samenstelling. De 6 grote campings bedienen elk een eigen markt. Dankzij de vele toeristen is het voorzieningenniveau op Noord-Beveland hoog.

Kernkwaliteit 5: Saamhorigheid in de kernen

De inwoners voelen zich verbonden met het eiland. Als eilandbewoners zijn de Noord-Bevelanders van oudsher op zichzelf aangewezen. De strijd tegen het water heeft het eiland en de oorspronkelijke bewoners gevormd. Hierdoor laten Noord-Bevelanders zich niet snel uit het veld slaan en zijn ze ondernemend. Noord-Beveland kent een actief en divers verenigingsleven. Hier nemen Noord-Bevelanders, maar ook mensen van buiten het eiland, op een betrokken manier deel aan de Noord-Bevelandse samenleving. Muziekverenigingen, sportclubs, initiatieven op het gebied van cultuur en andere sociale verenigingen brengen inwoners op Noord-Beveland samen. Er zijn kwalitatief goede sportvoorzieningen. Er zijn 4 betrokken basisscholen. Ook voor de jeugd wordt veel georganiseerd. Stichting Ouderenzorg Noord-Beveland levert op innovatieve wijze kwalitatief goede zorg op het eiland.

TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

De Toekomstvisie biedt een richting waarin Noord-Beveland zich wil ontwikkelen. Om goed voorbereid te zijn op de toekomst is het belangrijk om rekening te houden met toekomsttrends en trendbreuken die in de toekomst kunnen spelen. Ontwikkelingslijnen uit het verleden worden vaak doorgetrokken richting de toekomst. Maar het is een valkuil om te denken dat alles op dezelfde manier doorgaat. Door te anticiperen op trends en omslagpunten adresseert de Toekomstvisie de vraagstukken van de toekomst.

Hieronder worden 4 belangrijke trends voor Noord-Beveland uitgelicht. Deze trends zijn nationale trends die een grote rol spelen op Noord-Beveland en de komende jaren in urgentie toe zullen nemen.

- *Trend 1: demografische veranderingen*
- *Trend 2: toename toerisme*
- *Trend 3: transities in de landbouw*
- *Trend 4: klimaatadaptatie en verduurzaming*

Trend 1: Demografische veranderingen

In Nederland is sprake van toenemende verstedelijking. Grote steden en stedelijke gebieden hebben te maken met groei, terwijl kleinere plattelandsgemeenten steeds vaker te maken krijgen met krimp.

De totale Nederlandse bevolking zal de komende jaren blijven groeien. Een derde van deze groei komt door natuurlijke aanwas: er worden meer mensen geboren dan er sterven. Twee derde van de groei komt door migratie, omdat er meer mensen naar Nederland toe immigreren dan uit Nederland emigreren.

De samenstelling van de Nederlandse bevolking verandert sterk door de vergrijzing. Het CBS verwacht dat het aantal ouderen van boven 65 jaar in 2030 groter is dan het aantal jongeren tussen 0 en 20 jaar. Ook de beroepsbevolking, tussen de 20 en 65 jaar, zal relatief gezien krimpen. [1]

Het aandeel huishoudens dat in traditioneel gezinsverband leeft, neemt af. Dit komt enerzijds door de vergrijzing, want ouderen leven langer alleen thuis. Anderzijds groeit het aantal echtscheidingen en het aantal (bewust) alleenstaanden onder jongeren. Dit leidt tot een veranderende vraag op de woningmarkt, bijvoorbeeld naar levensloopbestendige woningen of woningen voor starters. De demografische veranderingen leiden ook tot uitdagingen op sociaal gebied. Het aantal mensen met eenzaamheidsklachten neemt toe, zowel onder ouderen als jongeren.

Demografische veranderingen op Noord-Beveland

Noord-Beveland is wat betreft inwoneraantal de kleinste gemeente van Zeeland en één van de kleinste gemeenten in Nederland. Op 1 januari 2019 telde de gemeente Noord-Beveland 7.309 inwoners. Er zijn zes kernen op Noord-Beveland: Colijnsplaat, Geersdijk, Kamperland, Kats, Kortgene en Wissenkerke.

Bevolking van Noord-Beveland op 1 januari (personen)					
1995	2000	2010	2012	2016	2019
6.764	6.901	7.397	7.522	7.421	7.309

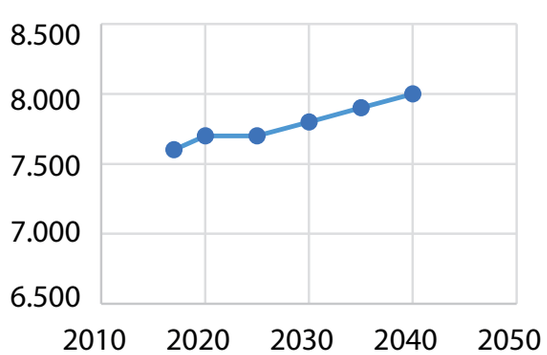
De kernen en gemeenschappen op Noord-Beveland zijn klein. Maar in de zomer is het door het toerisme aanmerkelijk drukker.

[1] CBS, 2018, prognose bevolkingsontwikkeling
[2] CBS, regionale prognose 2015-2040; bevolkingsontwikkeling
[3] Primos, Bevolkings- en huishoudenprognose Zeeland 2019
[4] Provincie Zeeland, Provinciale bevolkings- en huishoudenprognose 2019

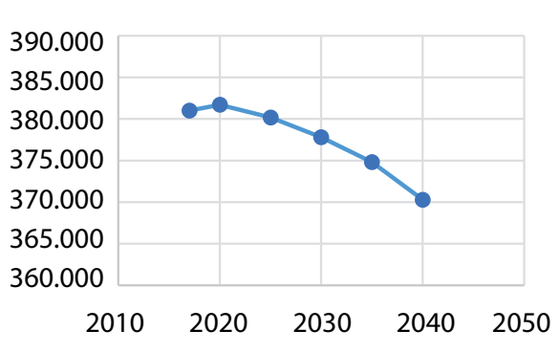
9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 10 30-08-19 13:51

De bevolkingsprognose voor Noord-Beveland van het CBS verwacht dat het aantal inwoners zal groeien tot ongeveer 8.000 in 2040.[2] Andere prognoses laten een ander beeld zien. Primos verwacht in haar toekomstprognose dat de bevolking op Noord-Beveland in 2030 met ongeveer 1% gekrompen zal zijn.[3] Ook de bevolkingsprognose van de provincie Zeeland laat een daling van de bevolking zien op Noord-Beveland. De verwachting is dat de bevolking van de provincie Zeeland tot 2040 zal stijgen tot bijna 400.000 inwoners.[4] Het CBS prognosticeert daarentegen een daling voor het inwonertal in de provincie. [2]

Bevolkingsprognose Noord Beveland [2]

Bevolkingsprognose Zeeland [2]

Leeftijdsopbouw

Op 1 januari 2018 was de leeftijdsopbouw van de bevolking op Noord-Beveland als volgt[5]:

Leeftijdsopbouw Noord-Beveland 2018		
Totaal alle leeftijden	7.314	100%
Jonger dan 20 jaar	1.300	17,8%
20 tot 45 jaar	1.728	23,6%
45 tot 65 jaar	2.317	31,7%
65 jaar en ouder	1.969	26,9%

Op Noord-Beveland wonen relatief veel mensen van 65 jaar en ouder. De vergrijzing is sterker dan in de rest van Nederland. De verwachting is dat de vergrijzing verder toe zal nemen. Volgens de CBS prognose 2019-2040 ontwikkelt de leeftijdsopbouw van Noord-Beveland zich als volgt[6]:

Prognose Leeftijdsopbouw Noord-Beveland 2018 x1000			
	2020	2030	2040
Jonger dan 20 jaar	1,3 (16,8%)	1,3 (16,7%)	1,5 (18,7%)
20 tot 65 jaar	4,2 (54,5%)	4,3 (55,1%)	4,3 (53,8)
65 jaar en ouder	2,1 (27,2%)	2,2 (28,2%)	2,3 (28,8%)

Demografische druk

De demografische druk is de verhouding tussen het niet-werkende deel van de bevolking (jongeren tot 20 jaar en ouderen van 65 jaar en ouder) en het productieve deel van de bevolking (20 tot 65 jaar). De demografische druk in Noord-Beveland is in 2018 80,8% tegenover het landelijk gemiddelde van 69,6%.

De demografische druk kan onderverdeeld worden in groene en grijze druk. Grijze druk is de verhouding tussen het aantal ouderen van boven de 65 jaar en de productieve leeftijdsgroep. Groene druk is de verhouding tussen de jongeren tot 20 jaar en de productieve leeftijdsgroep.

	Noord-Beveland 2018[7]	Nederland 2018
Demografische druk	80,8%	69,6%
Grijze druk	48,7%	32,0%
Groene druk	32,1%	37,6%

De grijze druk ligt in Noord-Beveland een stuk hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit betekent dat er sprake is van vergrijzing. De groene druk op Noord-Beveland ligt lager dan het landelijk gemiddelde, dit betekent dat er relatief weinig jongeren op Noord-Beveland zijn.

[5] CBS Statline, bevolking; geslacht; leeftijd en regio

[6] CBS Prognose leeftijdsopbouw 2019-2040

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 12 30-08-19 13:51

Huishoudens

De gemeente Noord-Beveland telde in 2018 3512 huishoudens, met een gemiddelde huishoudensgrootte van 2,04. Dit ligt iets lager dan de gemiddelde huishoudensgrootte in Nederland (2,15) en in Zeeland (2,16).[8] Het aantal eenpersoonshuishoudens (37%) ligt iets lager dan het Nederlands gemiddelde (38,2%). Ook het aantal samenwonenden met kinderen (26,8%) ligt lager dan het Nederlands gemiddelde (33,02%). Het aantal samenwonenden zonder kinderen (36,3%) ligt hoger dan het Nederlands gemiddelde (28,8%)[9].

In onderstaande tabel is de prognose voor huishoudens van Noord-Beveland weergegeven. Net als in Nederland zal ook in Noord-Beveland het totaal aantal huishoudens toenemen. Voornamelijk het aantal eenpersoonshuishoudens en eenouderhuishoudens zal de komende jaren stijgen. Het aantal paren zal naar verwachting licht dalen in Noord-Beveland.

Particuliere Huishoudens Noord-Beveland x 1000[9]

	2017	2020	2030	2040
Eenpersoonshuishoudens	1,3	1,4	1,5	1,5
Paren (eventueel met kinderen)	2,1	2	2	2
Eenouderhuishoudens	0,2	0,2	0,2	0,3
Totaal huishoudens	3,6	3,7	3,8	3,8

[7] CBS Statline, bevolking; kerncijfers

[8] CBS, 2018 regionale kerncijfers

[9] CBS2016 Regionale prognose 2017-2040; huishoudens, intervallen, regio-indeling 2015

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 13 30-08-19 13:51

Trend 2: Toename toerisme

Het aantal Nederlanders dat de voorkeur geeft aan vakantie in eigen land is de afgelopen jaren gestegen. NBTC-NIPO Research verwacht dat het aantal Nederlanders met vakantieplannen in Nederland zal blijven toenemen. Het mooie zomerweer van afgelopen jaren heeft een positief effect op de zomervakantieplannen in eigen land. Het aantal vakantieplannen voor vakanties naar het buitenland bleef in 2018 bovendien achter ten opzichte van vorig jaar.[10]

De behoeftes van toeristen veranderen. Aan de ene kant is er grotere vraag naar luxe en comfortabele vakanties. Aan de andere kant groeit de vraag naar eenvoudige vakanties en verbondenheid met de natuur. Consumenten zijn daarnaast steeds vaker milieubewust en willen duurzame, eerlijke producten en diensten. Ook neemt het aantal mensen toe dat bij zijn vakantie rekening houdt met zijn ecologische voetafdruk.[11]

Een andere trend is dat mensen gemiddeld korter, maar vaker op vakantie gaan. Behalve een zonvakantie wil de consument ook nog een weekend naar een stad of een paar dagen varen. In de korte vakanties vervaagt het onderscheid tussen verblijfrecreatie en dagrecreatie steeds meer. De consument wil in korte tijd een ultieme beleving.

Tenslotte heeft ook in het toerisme de overgang van bezit naar gebruik impact. Bedrijven zoals Airbnb, waarbij iedereen zijn woning kan verhuren wanneer hij niet thuis is, spelen hier handig op in en hebben grote impact op het toerisme. Het landelijk onderzoek

[10] Nipo research, continu vakantieonderzoek 2018

[11] CBS Statline 2019 : voorlopige jaarcijfers toerisme in Nederland via https://www.kenniscentrumtoerisme.nl/cijfers&feiten

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 14 30-08-19 13:51

CEITH voorspelt daarnaast een verdere stijging van het aantal vaste gasten met een tweede woning en een verdere daling van alle andere accommodatietypen. Initiatieven gericht op gebruik in plaats van bezit bieden mogelijk een oplossing voor leegstand wanneer de vaste gast niet aanwezig is.[12]

Noord-Beveland is een geliefde vakantiebestemming. In het zomerseizoen neemt het aantal bezoekers in Noord-Beveland toe naar ongeveer 50.000 mensen. Noord-Beveland telt ruim 8.000 vakantie-eenheden, waar meer dan 30.000 slaapplekken zijn. Er zijn elk jaar ongeveer 1.500.000 overnachtingen op Noord-Beveland. In Noord-Beveland staan verhoudingsgewijs veel vakantieaccommodaties van vaste gasten. De gemeente Noord-Beveland heeft ongeveer 5.100 vaste gasten, die jaarlijks bijna 700.000 nachten in hun vakantieaccommodatie op Noord-Beveland verblijven. Dit is 44% van alle overnachtingen in de gemeente.[13]

Het toerisme in Zeeland groeit. Het nationaal bureau voor toerisme NBTC voorspelt dat de kust binnen 12 jaar rekening moet houden met een verdubbeling van het aantal gasten[14]. 97% van de toeristen in Zeeland komt uit Nederland, Duitsland en België.[15] Kijkend naar het type accommodatie, is er in Zeeland een sterke groei van het aantal hotelovernachtingen te zien: 13% in 2018. Ook het aantal nachten op bungalowparken en verhuurchalets op campings groeit verder naar 7% in 2018. Het aantal mensen dat kiest voor toeristisch kamperen daalt.[16]

De afgelopen jaren is Airbnb in Zeeland gegroeid. In 2017 werden gemiddeld 1.098 eenheden aangeboden en verhuurd op Airbnb in Zeeland. Eind 2015 werden dit slechts 113 eenheden aangeboden in Zeeland. Het merendeel van de accommodaties op Airbnb zijn complete woningen: 79%. Het aantal privé kamers is goed voor 21%. Gedeelde ruimtes worden nauwelijks aangeboden in Zeeland.[17]

Het watertoerisme is op Noord-Beveland groot. Hierbij is een trend dat boten op de Oosterschelde steeds groter worden. Door de overgang van bezit naar gebruik zijn meer mensen in staat gebruik te maken van een jacht. Bovendien stijgt de gemiddelde leeftijd van de watertoerist en wordt deze veeleisender. Zij vragen om passende voorzieningen in en om jachthavens.

[12] CELTH 2015 - 'Toekomst van de vaste gast'
[13] Kenniscentrum kusttoerisme, toerisme in cijfers 2018
[14] NBTC 2018 - Perspectief Bestemming NL 2030
[15] VVV Zeeland 2019 - Smaken verschillen – gastbeleving in Zeeland
[16] Kenniscentrum kusttoerisme 2018 - toerisme in cijfers
[17] Bureau AirDNA 2017 via https://www.kenniscentrumtoerisme.nl

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 15 30-08-19 13:51

Trend 3: Transities in de landbouw

De agrarische sector staat voor twee grote uitdagingen. Ten eerste is er een groeiende vraag naar voedsel voor de groeiende wereldbevolking. Daarnaast staat ook de agrarische sector voor de uitdaging om te verduurzamen en haar CO2-uitstoot terug te dringen.

Schaalvergroting en schaalverkleining

Vanwege groeiende vraag naar voedsel zal de productie in sommige gebieden toenemen. Vooral grootschalige bedrijven richten zich op de wereldmarkt en kunnen steeds efficiënter grote hoeveelheden voedsel produceren. Zij moeten groeien en kunnen door nieuwe technieken gemakkelijker grote stukken land bewerken en hebben daarvoor minder personeel nodig. Kleinere bedrijven verleggen steeds vaker de focus naar maatschappelijke dienstverlening en verbrede landbouw (agrotoerisme, milieu- natuur- en landschapsbeheer). Veel agrarische (familie)bedrijven hebben moeite met het vinden van een opvolger voor het bedrijf. Veel jongeren zien weinig in het runnen van een kleinschalige boerderij[18]. Landelijke cijfers laten zien dat door schaalvergroting en een opvolgingsprobleem in de landbouw het huidige aantal boerenbedrijven afneemt: tot aan 2025 zullen tussen de 17.000 en 19.000 boerderijen in de verkoop gaan.[19]

Verduurzaming

De agrarische sector zorgt voor een hoge CO2-uitstoot. Om aan de klimaatdoelen van Parijs te voldoen moet daarom ook de agrarische sector verduurzamen en haar CO2-uitstoot beperken. Bovendien wordt de consument bewuster en wil met zijn voedsel de aarde zo min mogelijk belasten.

Noord-Beveland heeft een sterke agrarische sector. Een groot deel van de oppervlakte wordt gebruikt voor landbouwgrond. Het grootste deel hiervan, ongeveer 75%, wordt gebruikt voor akkerbouw. Ook op Noord-Beveland spelen de landelijke landbouwtransities.

Precisielandbouw, kringlooplandbouw en duurzame landschapsontwikkeling zijn eerste stappen op weg naar een duurzame agrarische sector. In Zeeland spelen op dit moment vele initiatieven in de akkerbouw, veehouderij, tuinbouw, aquacultuur en visserij gericht op een circulair voedselsysteem. Het Agrarisch Innovatie en Kenniscentrum Rusthoeve op Noord-Beveland doet onderzoek naar en ondersteunt agrariërs bij de overstap naar innovatieve technieken en teelten.

Trend 4: Klimaatadaptatie en verduurzaming

Het klimaat verandert en de aarde warmt op. In Nederland zullen de gevolgen hiervan de komende jaren steeds duidelijker te merken zijn. Er zullen langere periodes van extreme hitte en droogte voorkomen, er zal vaker extreme regen vallen en de zeespiegel zal stijgen. Nederland staat voor de opgave om ruimtelijke aanpassingen te doen teneinde te kunnen omgaan met het veranderende klimaat en de schade te beperken.

Naast het omgaan met de maatschappelijke en ruimtelijke gevolgen van klimaatverandering staat Nederland voor de uitdaging om de CO2-uitstoot te verminderen en een energietransitie te maken. Energie moet duurzaam worden maar moet ook betaalbaar en betrouwbaar blijven. Een eerste taak voor gemeenten is het besparen van energie. Vervolgens moet schone, hernieuwbare energie opgewekt worden. Schone, hernieuwbare energie is opgewekt uit bronnen waar steeds opnieuw uit geput kan worden, waaronder biomassa, zonlicht, wind, getij of bodem.[20]

Noord-Beveland staat voor de opgave haar landschap klimaatadaptief in te richten. Dit is van groot belang voor de agrarische sector. Hevige regenval, droogte en hitte vormen een grote bedreiging voor oogsten. Daarnaast heeft Noord-Beveland te maken met verzil-

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 16 30-08-19 13:51

ting van de grond en een gebrek aan zoetwater. Wanneer extreme temperaturen toenemen en het gebrek aan zoetwater toeneemt kan de waterkwaliteit hieronder lijden.

Noord-Beveland is omringd door water en omlijst door dijken. De stijgende zeespiegel kan daarom grote gevolgen hebben voor Noord-Beveland. Het is voor Noord-Beveland daarom van belang het land te beschermen tegen het water en de kwaliteit van haar dijken te verbeteren. In 2016 verbruikte een particuliere woning in Nederland gemiddeld 1300 m^3 aan aardgas. Met 1630 m^3 lag het aardgasverbruik in Noord-Beveland hoger dan het landelijk gemiddelde. In 2017 scoort de gemeente Noord-Beveland op de duurzaamheidsmeter een score van 48. Een score kan tussen de 0 en 100 uitvallen: hoe hoger een gemeente scoort, hoe duurzamer zij is. Het landelijk gemiddelde lag in 2017 op 50. Daarmee scoort Noord-Beveland iets onder het gemiddelde (CBS Statline, Energieverbruik per regio). [21]

[18] CBS 2017, sterke schaalvergroting in de landbouw sinds 1950

[19] CBS 2016 Bodemgebruik; uitgebreide gebruiksvorm, per gemeente

[20] Klimaatadaptatienota Inspelen op klimaatverandering in Zeeland

[21] CBS Statline, Energieverbruik per regio

DROOMSCENARIO

In de Week van de Visie zijn 4 scenario's voor de toekomst van Noord-Beveland besproken met de bevolking. Op basis van de uitkomsten van de Week van de Visie is het volgende droomscenario geschreven. Het droomscenario combineert elementen uit de 4 scenario's met andere dromen voor de toekomst van Noord-Beveland die tijdens de toekomstateliers ter sprake kwamen. Dit scenario is een wens voor Noord-Beveland die gebruikt is voor het opstellen van de ambities voor de Toekomstvisie.

Het droomscenario voor Noord-Beveland

De gemeenschappen maken door creatieve initiatieven Noord-Beveland tot een bruisend en vitaal eiland. Daarnaast wordt veel waarde gehecht aan de kwaliteiten van rust en ruimte. Er zijn veel creatieve initiatieven die zo veel mogelijk gefaciliteerd worden door de gemeente.

Bevolking

Noord-Beveland bestaat in 2030 uit 6 bruisende en hechte gemeenschappen, geconcentreerd in de kernen. Die gemeenschappen worden gevormd uit geboren en getogen Noord-Bevelanders en nieuwkomers van buiten het eiland, jong en oud. Een groot deel van de bevolking werkt buiten Noord-Beveland. Daarnaast is er op Noord-Beveland veel werkgelegenheid in het toerisme, de zorg en de snel gegroeide aquacultuur. Door activiteiten ten behoeve van de gemeenschap wordt er door inwoners gezorgd dat de kernen vitaal en levendig zijn. Op Noord-Beveland voelt iedereen zich thuis.

Zo zijn er goede zorgvoorzieningen voor ouderen en voor jongeren is er genoeg te doen. Voor de jeugd zijn er speelplaatsen en goed aangelegde sportvelden voor diverse activiteiten Elke kern kent een jongerensoos. Na de middelbare school gaan veel jongeren studeren buiten Noord-Beveland, maar door de goede, betaalbare woonvoorzieningen voor starters én binding met het eiland en de gemeenschap komen zij na de studie graag terug om hun leven verder op Noord-Beveland in te richten. Inwoners van Noord-Beveland zijn trots op hun eiland.

Economie en werkgelegenheid

Noord-Beveland is op diverse fronten een ondernemende gemeente, met name op het gebied van landbouw, aquacultuur, zorg en (eco-)toerisme. Kennis- en innovatiecentra zoals de Rusthoeve hebben een nationale voortrekkersrol.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 18 30-08-19 13:51

Noord-Beveland is nationaal koploper op het gebied van aquacultuur door de aanwezigheid van een kenniscentrum aquacultuur aan de Oosterschelde en de vele aquacultuurbedrijven op Noord-Beveland. Daarbij is er een goede koppeling tussen bedrijven en onderwijsinstellingen d.m.v. leer- en werkplekken en open dagen. Dit trekt jongeren die stage lopen bij de bedrijven binnen de aquacultuur.

Naast de aquacultuur vormt de agrarische sector nog steeds een vaste waarde binnen de economie. Het aantal agrarische bedrijven is wel kleiner geworden, dit komt omdat een aantal bedrijven is samengevoegd en de landbouw grootschaliger is geworden. Het landschap is gevarieerd. Kringlooplandbouw wordt gestimuleerd. De boeren richten zich steeds vaker op duurzame en innovatieve teelten. De Rusthoeve speelt hierin een belangrijke rol. Ook zijn er zilte teelten.

In 2030 weten veel toeristen Noord-Beveland te vinden. Bovendien: ze komen graag terug. Deze toeristen voelen zich thuis op het eiland. De kleinschalige parken en de vele activiteiten zorgen ervoor dat bezoekers van Noord-Beveland zich geen toerist voelen en elk jaar graag terugkomen. De aantrekkingskracht van Noord-Beveland wordt nog versterkt door de vele inspirerende activiteiten die in de kernen plaatsvinden. Er zijn verschillende culturele activiteiten, waaronder het Eindeloos Eiland-festival.

Toeristen dragen ook graag hun steentje bij aan het eiland. Zij helpen bijvoorbeeld de boer op de boerencamping en doen mee met het inzamelen van afval in het kader van ‘Nederland Schoon’.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 19 30-08-19 13:51

De voorzieningen zijn er voor de inwoners én toerist. De inwoners zijn blij met de toeristen. Dankzij de toeristen kan Noord-Beveland voorzieningen, zoals de zwembaden, winkels en de horeca behouden en is er voor iedereen wat te doen.

Er is ook veel aandacht voor het cultureel erfgoed en kunst en cultuur op Noord-Beveland.

Naast de strandtoeristen, trekken al deze activiteiten en voorzieningen een specifiek soort toerist aan; de rustzoekers, watersportliefhebbers en gastronomisch gerichte bezoekers. Mensen die bewust met het milieu om gaan en de rust en de ruimte van Noord-Beveland waarderen. Er zijn circulaire agrarische bedrijven, gemengde bedrijven, zorgboerderijen en natuurcampings . Het landschap is daardoor meer divers geworden. De biodiversiteit is hierdoor sterk verbeterd.

Zorg en voorzieningen

In 2030 zijn mensen makkelijk bijeen te brengen via de digitale platforms. Dat varieert van sportverenigingen voor de gezelligheid tot burgerwachten ter bescherming van de leefomgeving. Ook de internetsnelheid in de buitengebieden is verbeterd.

Inwoners van de kernen nemen, ondersteund door de gemeente, zelf initiatieven om hun leefomgeving te ontwikkelen.
Iedere kern heeft zijn eigen supermarkt voor de dagelijkse producten. Daarnaast is er een aantal grotere supermarkten verdeeld over het eiland voor de grotere boodschappen. Basisscholen zijn er in Kamperland, Kortgene, Wissenkerke en Colijnsplaat.

Voor ouderen is de zorg georganiseerd in zorgcoöperaties. Vitale ouderen blijven lang een actieve bijdrage leveren aan de samenleving en vormen een belangrijke groep vrijwilligers. Zorgbehoevende ouderen vinden hun plek in de kleinschalige zorginstellingen op het eiland. Door de kleinschaligheid is de zorg goed en heel persoonlijk.

Mobiliteit

De goede fietspaden tussen de kernen en de vele laadpunten zorgen ervoor dat veel inwoners op het eiland de elektrische fiets verkiezen.

Ook is ingezet op slimme, innovatieve logistieke systemen. De verbinding van Noord-Beveland met het openbaar vervoer is verbeterd. Daarnaast rijden er zelfsturende busjes tussen de kernen op Noord-Beveland en de middelbare scholen op de andere eilanden. Deze busjes rijden ook in de avonduren en op zondag. Daardoor blijven gezinnen met schoolgaande kinderen graag op Noord-Beveland wonen.

Water, klimaat en duurzaamheid

Op het gebied van duurzaamheid hebben de inwoners op Noord-Beveland de handen in één geslagen. Inwoners hebben zich verenigd in lokale energiecollectieven en wekken energie op. Het overschot aan opgewekte energie wordt verkocht.

De klimaatverandering heeft de waterhuishouding van Noord-Beveland ingrijpend veranderd. Er zijn grote waterbekkens aangelegd om de extremen op te vangen, zowel bij wateroverlast als bij perioden van grote droogte.

De gemeente

De kernen vormen de hoekstenen van de samenleving onder het overkoepelende dak van het gemeentebestuur. Doordat het zwaartepunt bij de kernen ligt, wordt de rol van dorpsraden belangrijker.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 20 30-08-19 13:51

Het gemeentebestuur van Noord-Beveland koestert de dorpsraden en initiatieven vanuit inwoners, en probeert die zoveel mogelijk te ondersteunen.

Daarnaast heeft Noord-Beveland haar zelfstandigheid behouden door met de buurgemeentes nauw samen te werken. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt over taakverdeling en concentratie van voorzieningen.

Voor de gemeente staat de bevordering van welvaart en ondernemerschap centraal. De gemeente laat in het vergunningenbeleid veel ruimte aan ondernemers, mits rust en ruimte worden gerespecteerd. Daarnaast bevordert de gemeente de verbinding en samenwerking tussen ondernemers in landbouw, toerisme en aquacultuur.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 21 30-08-19 13:51

AMBITIES

Om het droomscenario te verwezenlijken zijn 4 concrete ambities geformuleerd. Als deze in 2030 tot stand zijn gebracht, is daarmee ook het droomscenario voor Noord-Beveland in grote lijnen verwezenlijkt.

Visie hebben betekent keuzes durven maken. Een toekomstvisie moet richting geven voor toekomstig beleid en brengt focus aan. De toekomstvisie bouwt voort op wat Noord-Beveland is en was. De ambities sluiten aan bij de bestaande identiteit en kwaliteiten van Noord-Beveland. De ambities zijn geformuleerd op basis van de inbreng uit de Week van de Visie en het daarop samengestelde voorkeursscenario. Inwoners spraken in meerderheid hun voorkeur uit voor een combinatie van scenario C: “Eiland van inspiratie en initiatief”, waar Noord-Beveland een bruisend eiland is met focus op de gemeenschap, met de rust en ruimte uit scenario A: “Eiland van rust en ruimte”.

Kernambitie

De kernambitie is dat Noord-Beveland in 2030 bruist en leeft dankzij de divers samengestelde bevolking, de innovatieve en ondernemende inwoners en ondernemers en het toerisme, en dat tegelijkertijd de rust, de natuur en het weidse landschap behouden worden. Noord-Beveland staat daarmee richting 2030 voor de opgave om de balans te behouden tussen rust en ruimte en bedrijvigheid en toerisme.

Er zijn 4 ambities opgesteld voor Noord-Beveland 2030. Hieronder staan de ambities kort samengevat. Op de volgende pagina’s worden de ambities verder toegelicht.

Ambitie 1: Vitale kernen in een vitale gemeente

Noord-Beveland investeert in een goede leefomgeving. Noord-Beveland gaat verpaupering van de woningen in de kernen tegen en zoekt naar een passende oplossing voor vrijkomende gebouwen in het buitengebied. In de hechte gemeenschap op Noord-Beveland wordt iedereen betrokken. In alle kernen is ruimte voor activiteiten, gericht op elkaar ontmoeten. Verenigingen en bewonersinitiatieven gericht op kleinschalige en persoonlijke woon- en zorgvormen worden door de gemeente ondersteund.

Ambitie 2: Bruisende en bedrijvige gemeente

Noord-Beveland is een bruisende en bedrijvige gemeente. De agrarische sector en de toeristische sector zijn belangrijke pijlers voor de economie op Noord-Beveland. Daarnaast stimuleert Noord-Beveland initiatief en innovatie in diverse sectoren, zoals zorg, aquacultuur en detailhandel.

Ambitie 3: Open en klimaatneutraal eiland

Noord-Beveland maakt de overstap naar een klimaatneutraal en klimaatbestendig eiland. De overstap naar duurzame energie gaat niet ten koste van het landschap. Noord-Beveland koestert haar open landschap, water en erfgoed.

Ambitie 4: Regie over eigen eiland

Het bestuur op Noord-Beveland is bereikbaar en toegankelijk. De gemeente werkt intensief samen met buurgemeenten en betrekt burgers zoveel mogelijk bij besluitvorming.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 22 30-08-19 13:51

Ambitie 1: Vitale kernen in een vitale gemeente

Ambitie 2: Bruisende en bedrijvige gemeente

Ambitie 3: Open en klimaatneutraal eiland

Ambitie 4: Regie over eigen eiland

AMBITIE 1: VITALE KERNEN IN EEN VITALE GEMEENTE

Noord-Beveland investeert in een goede leefomgeving. Noord-Beveland gaat verpaupering van de woningen in de kernen tegen en zoekt naar een passende oplossing voor vrijgekomen gebouwen in het buitengebied. In de hechte gemeenschap op Noord-Beveland wordt iedereen betrokken. In alle kernen is ruimte voor activiteiten, gericht op elkaar ontmoeten. Verenigingen en bewonersinitiatieven gericht op kleinschalige en persoonlijke woon- en zorgvormen worden door de gemeente ondersteund.

Hechte gemeenschap van jong en oud

Noord-Beveland bestaat in 2030 uit bruisende en hechte gemeenschappen, geconcentreerd in de kernen. Op Noord-Beveland is de bevolking divers. Er wonen geboren en getogen Noord-Bevelanders maar ook nieuwkomers. Ook in leeftijd is de bevolking divers. De inwoners op Noord-Beveland kiezen bewust voor wonen op een eiland dat rust en ruimte biedt. Zij genieten van het weidse uitzicht over de landerijen en de prachtige natuur aan de kust. Het eiland is divers en levendig, inwoners zijn trots op Noord-Beveland.

De inwoners van Noord-Beveland houden de kernen vitaal en levendig. Veel inwoners zijn actief bij één van de vele verenigingen op het eiland. De gemeente koestert de verenigingen en de vele activiteiten die zij organiseren. Op Noord-Beveland hoeft niemand eenzaam te zijn. Vitale ouderen blijven lang een actieve bijdrage leveren aan de samenleving en vormen een belangrijke groep vrijwilligers. Er zijn veel lokale activiteiten gericht op elkaar ontmoeten. De gemeente ondersteunt deze initiatieven van de bevolking.

Ook voor de jeugd is er genoeg te doen. Er zijn goed onderhouden speelplaatsen en aangelegde sportvelden. De jongerenraad werkt nauw samen met de gemeente en vertaalt wensen van jongeren naar (naschoolse)activiteiten en evenementen. Ook kunnen jongeren gebruik maken van voorzieningen elders vanwege de goede verbinding met het openbaar vervoer. De jeugd kan op Noord-Beveland goed basisonderwijs volgen.

Een leefomgeving van hoge kwaliteit

Op Noord-Beveland is het in 2030 prettig wonen voor jong en oud. De gemeente investeert in een goede leefomgeving en gaat verpaupering van de woningen in de kernen tegen. De gemeente heeft in 2030 ruimte gecreëerd voor dorpsvernieuwing. Ook zoekt de gemeente naar passende oplossingen voor vrijkomende gebouwen in het buitengebied. De kwaliteit van de leefomgeving is in 2030 hoog. In 2030 is er een passend aanbod starters- en jongerenwoningen gerealiseerd, zodat ook deze doelgroep op Noord-Beveland komt en blijft wonen. Daarnaast faciliteert de gemeente inwoners die zelf kleinschalige wooninitiatieven willen starten.

In 2030 kunnen ook zorgbehoevenden goed wonen op Noord-Beveland. De zorg op Noord-Beveland is gericht op maatwerk en kleinschaligheid. Ook op Noord-Beveland groeit het aantal zorgbehoevenden door de vergrijzing en wonen ouderen langer thuis. Er is goede huisartsenzorg in de kernen. Daarnaast leveren zorginstellingen goede en persoonlijke zorg. De gemeente faciliteert en stimuleert burgerinitiatieven op het gebied van zorg. Vanwege de kwalitatief hoogwaardige zorg kiezen veel gepensioneerden en ouderen ervoor zich op latere leeftijd op Noord-Beveland te vestigen. Bovendien levert de zorg veel werkgelegenheid op voor jonge professionals die zich op het eiland vestigen.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 24 30-08-19 13:51

Voorzieningen

In de kernen op Noord-Beveland zijn ook in 2030 voldoende voorzieningen aanwezig. Er is op Noord-Beveland een goed winkelbestand. Er zijn basisscholen in Kamperland, Kortgene, Wissenkerke en Colijnsplaat. Veel jongeren gaan na de middelbare school elders wonen. Maar goede betaalbare woonvoorzieningen voor starters, de hechte gemeenschappen en werkgelegenheid moedigen starters aan zich later (weer) te vestigen op het eiland.

Centraal en bereikbaar eiland

Noord-Beveland profiteert van haar centrale ligging in de Delta. Noord-Beveland is in 2030 goed bereikbaar. Openbaar vervoer verbindt Noord-Beveland met buurgemeenten en de grote steden. Ook met de auto is Noord-Beveland goed bereikbaar, de N256 is verbreed naar een vierbaansweg met een vrijliggend fietspad. Bovendien is de digitale bereikbaarheid in 2030 optimaal.

De gemeente zet in op duurzame en veilige mobiliteit. Veilige fietspaden tussen de kernen en laadpunten stimuleren inwoners in 2030 te kiezen voor de elektrische fiets. Deelauto's en elektrische deelfietsen maken het inwoners en toeristen makkelijk om over het eiland te bewegen. Forenzen en gezinnen met schoolgaande kinderen blijven graag op Noord-Beveland wonen vanwege de verbeterde mobiliteit. Er zijn veilige fietsroutes richting Goes en Middelburg die de kernen op Noord-Beveland verbinden met de middelbare scholen op andere eilanden.

Wat betekent deze ambitie voor Noord-Beveland?

- Het stimuleren van ontmoeting door het faciliteren en ondersteunen van burgerinitiatieven, verenigingen en buurtactiviteiten.
- Het ontwikkelen van de dorpskernen en het buitengebied: het creëren van ruimte voor dorpsvernieuwing en het ontwikkelen van passende woningen voor jongeren, starters en ouderen.
- Het garanderen van veilige en goede mobiliteit voor inwoners, ondernemers en recreanten door het ontwikkelen van veilige fietspaden, het stimuleren van deelinitiatieven en het zoeken naar innovatieve oplossingen voor het openbaar vervoer.
- Het stimuleren van kleinschalige zorginitiatieven gericht op maatwerk en kleinschaligheid.
- Het leveren van kwalitatief goede zorg door het aantrekkelijk maken voor zorgprofessionals om zich op Noord-Beveland te vestigen en het stimuleren van samenwerking tussen huisartsen.
- Het verbeteren van de digitale bereikbaarheid van Noord-Beveland.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 25 30-08-19 13:51

AMBITIE 2: BRUISENDE EN BEDRIJVIGE GEMEENTE

Noord-Beveland is een bruisende en bedrijvige gemeente. De agrarische sector en de toeristische sector zijn belangrijke pijlers voor de economie op Noord-Beveland. Daarnaast stimuleert Noord-Beveland initiatief en innovatie in diverse sectoren, zoals zorg, aquacultuur en detailhandel.

Een sterke en innovatieve agrarische sector

De agrarische sector op Noord-Beveland bloeit. Agrariërs kiezen steeds vaker voor duurzame en innovatieve teelten. De Rusthoeve ondersteunt bij het zoeken naar innovatieve teelten, zoals zout resistente teelten. De gemeente zoekt passende oplossingen voor vrijgekomen agrarische gebouwen en ondersteunt bij het wijzigen van agrarische bestemmingsplannen waardoor bedrijven kansen krijgen voor het ontwikkelen van niet agrarische nevenactiviteiten.

Aquacultuur

Noord-Beveland is koploper op het gebied van aquacultuur. De aquacultuurbedrijven zijn maatschappelijk betrokken, innovatief en werken goed samen. Het kenniscentrum aquacultuur aan de Oosterschelde zorgt voor een goede koppeling tussen bedrijven en onderwijsinstellingen. Jongeren lopen graag stage bij aquacultuurbedrijven.

Bruisend toerisme

Toeristen weten Noord-Beveland te vinden en voelen zich thuis op het eiland. Noord-Beveland trekt liefhebbers van rust, natuur en water aan. Zij waarderen het landschap, de gouden randen van het eiland en de levendigheid in de kernen op Noord-Beveland.

De kwalitatief goede parken, de vele activiteiten en het erfgoed op Noord-Beveland zorgen ervoor dat bezoekers van Noord-Beveland graag terugkomen. Inspirerende activiteiten in de kernen en kleinschalige aantrekkelijke evenementen versterken de aantrekkingskracht van Noord-Beveland. Voorzieningen op Noord-Beveland zijn er voor de inwoners én toeristen. Toeristen voelen zich betrokken en dragen graag hun steentje bij aan het eiland. In 2030 zet Noord-Beveland in op kleinschaligheid en kwaliteit. Dankzij de toeristen bruist het eiland.

Ruimte voor bedrijvigheid

Noord-Beveland stimuleert ondernemerschap in het algemeen en in het MKB in het bijzonder. Startups en innovatieve bedrijfsinitiatieven krijgen op Noord-Beveland de ruimte. Zij vinden onder andere ruimte in leegstaande bedrijfsgebouwen en in woon-werkeenheden. De gemeente initieert, faciliteert en verbindt initiatieven met elkaar. Ook jongeren worden gestimuleerd om op Noord-Beveland stage te lopen of een eigen bedrijf te beginnen. Onderwijsinstellingen, bedrijven en de gemeente werken hiervoor intensief samen.

De gemeente zet Noord-Beveland en de ondernemers op de kaart. Naast de landschappelijke kwaliteiten gebruikt Noord-Beveland het ondernemerschap om zich te profileren en om nieuwe bedrijven en inwoners te trekken.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 26 30-08-19 13:51

Wat betekent deze ambitie voor Noord-Beveland?

- Het vernieuwen van de bestaande vakantieparken naar parken voor kwalitatief hoogwaardige verblijfsrecreatie, bij eventuele uitbreiding moet sprake zijn kwaliteitsverbetering van het landschap.

- Het ondersteunen en stimuleren van startups, jong ondernemerschap en bestaande bedrijven. Door het creëren van ruimte voor gemengde bedrijven, woon-werkeenheden en het anders inrichten van leegstaande bedrijfsgebouwen.

- Het ondersteunen van de agrarische sector in het zoeken naar alternatieve zoutbestendige teelten.

- Het onderzoeken van de mogelijkheid voor een innovatiecentrum voor de aquacultuur en een infocentrum Nationaal Park Oosterschelde.

- Het stimuleren van samenwerking tussen bedrijven en onderwijsinstellingen en het onderzoeken van mogelijke samenwerkingen met Zeeuwse (beroeps-)onderwijsinstellingen op Noord-Beveland.

- Het op de kaart zetten van Noord-Beveland als aantrekkelijke woon-, werk- en recreatiegemeente

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 27 30-08-19 13:51

AMBITIE 3: OPEN EN KLIMAATNEUTRAAL EILAND

Noord-Beveland maakt de overstap naar een klimaatneutraal en klimaatbestendig eiland. De overstap naar duurzame energie gaat niet ten koste van het landschap. Noord-Beveland koestert haar open landschap, water en erfgoed.

Klimaatbestendig eiland

Noord-Beveland is een klimaatbestendig eiland. Inwoners op Noord-Beveland slaan de handen ineen om de CO2-uitstoot terug te dringen. De gemeente stimuleert lokale initiatieven voor duurzame energie. De zon is volop aanwezig op Noord-Beveland en is een belangrijke duurzame energiebron. De overstap naar duurzame energie gaat niet ten koste van het landschap. De lokale energiecollectieven vangen zonne-energie op met zonnepanelen op daken. Ook worden de mogelijkheden van wind-, kern- en getijdenenergie onderzocht.

Naast de energietransitie zet Noord-Beveland stappen op het gebied van klimaatadaptatie. De schade die gepaard kan gaan met klimaatverandering wordt beperkt. Noord-Beveland heeft innovatieve oplossingen gevonden voor hittestress, extreme droogte, extreme neerslag en de stijgende zeespiegel. Bovendien heeft Noord-Beveland de opslag en aanvoer van zoetwater verbeterd.

Koester het landschap

Noord-Beveland koestert haar open landschap en het water. Het weidse, agrarische land, de natuurgebieden en de randen van het eiland langs het water zijn onderdelen van het landschap die het waard zijn behouden te worden. De gemeente heeft aandacht voor natuurbehoud en -ontwikkeling en de biodiversiteit op het eiland. Noord-Beveland heeft een bijzondere band met het water. De 3 wateren Noordzee, Veerse Meer en Oosterschelde, die het eiland omsluiten, vormen een belangrijk onderdeel van de identiteit van Noord-Beveland. Noord-Beveland benut kansen op het gebied van recreatie bij en op het water en heeft daarbij aandacht voor de toegankelijkheid en ongereptheid van de randen van het eiland.

Behoud erfgoed

Noord-Beveland koestert haar erfgoed. Erfgoed is een bron van inspiratie. Het rijke verleden van Noord-Beveland wordt ingezet om de leefbaarheid, de woon- en werkomgeving en het toeristisch-recreatief product te versterken.

Wat betekent deze ambitie voor Noord-Beveland?

- Het zoeken naar innovatieve oplossingen voor de aanvoer van zoetwater, door opvang van zoetwater of de aanvoer van zoetwater uit de bodem.
- Het ondersteunen van inwoners bij het verduurzamen van de eigen woning en het stimuleren van samenwerking in energiecollectieven.
- Het zoeken naar alternatieve vormen van duurzame, schone energie en het opzetten van een proef met getijdenenergie in de Oosterschelde.
- Het uitwerken van de Zeeuwse erfgoedlijnen en het inzetten van erfgoed als toeristische trekpleister.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 28 30-08-19 13:51

AMBITIE 4: REGIE OVER EIGEN EILAND

Het bestuur op Noord-Beveland is bereikbaar en toegankelijk. De gemeente werkt intensief samen met buurgemeenten en betrekt burgers zoveel mogelijk bij besluitvorming.

Bereikbaar en toegankelijk bestuur

Ook in 2030 is het bestuur op Noord-Beveland bereikbaar en toegankelijk. Inwoners op Noord-Beveland hechten aan een bestuur dat dichtbij staat en toegankelijk is. De zelfstandigheid van de gemeente is daarvoor een belangrijke randvoorwaarde. Noord-Beveland heeft regie over het eigen eiland. Ook in 2030 wil de gemeente Noord-Beveland een goede service leveren. Om een hoog serviceniveau te garanderen wordt op ambtelijk niveau intensief samengewerkt met buurgemeenten.

De gemeente Noord-Beveland betreft de gemeenschap van het hele eiland. Afzonderlijke kernen vormen onderscheiden leefgemeenschappen, maar isoleren zich niet en voelen zich met het hele eiland verbonden.

In 2030 communiceert de gemeente Noord-Beveland helder en transparant. De gemeente maakt duidelijke keuzes en is eerlijk en consequent in de mogelijkheden en belemmeringen op het eiland.

Burger- en overheidsparticipatie

De gemeente Noord-Beveland kent hechte en betrokken woongemeenschappen. De gemeente geeft zoveel mogelijk ruimte aan initiatieven uit de kernen en betrekt inwoners van het eiland zo veel mogelijk bij besluitvorming. De dorpsraden spelen een belangrijke rol in het versterken van de leefbaarheid van de kernen. De gemeente betrekt de dorpsraden zoveel mogelijk bij de thema's die spelen op het eiland.

Wat betekent deze ambitie voor Noord-Beveland?

- De gemeente communiceert duidelijk en transparant met de bevolking en luistert naar de bevolking door middel van participatiebijeenkomsten, terugkoppelingen en het afleggen van (financiële) verantwoording.
- Er is een heldere procedure voor de keuze van de dorpsraden en de dorpsraden werken met een concrete taakomschrijving.
- Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de kernen en het buitengebied.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 29 30-08-19 13:51

ECONOMISCHE VISIE NOORD-BEVELAND

Parallel aan de Toekomstvisie is een Economische visie voor Noord-Beveland opgesteld. Voor deze Economische visie is een stakeholderstraject opgesteld waarbij ondernemers, branchevertegenwoordigers en raadsleden de mogelijkheid hebben gehad hun inbreng te geven. Samen met Economisch Impuls Zeeland is een aantal bijeenkomsten georganiseerd en een enquête uitgezet. Tijdens een plenaire afsluitende bijeenkomst zijn vier pijlers benoemd die de komende jaren prioriteit hebben voor Noord-Beveland.

De Economische visie

Noord-Beveland is een economisch sterke en financieel gezonde gemeente. Hier zorgen onder andere het toerisme, de landbouw en de groeiende aquacultuur voor. Een florerende economie dient de leefbaarheid op het eiland. Om economisch sterk en financieel gezond te blijven is het van belang te blijven ontwikkelen maar wel passend binnen het gebied waarin we wonen, werken en recreëren.

- Noord-Beveland telde in 2018 1.020 bedrijfsvestigingen wat zorgde voor in totaal 3.090 banen.

- Noord-Beveland telt jaarlijks gemiddeld 1.500.000 toeristische overnachtingen. In 2016 was dit goed voor €79.763.000, - aan bestedingen.

- Alle kernen, op Geersdijk na, beschikken over een bedrijventerrein. Veelal voor gemengde en kleinschalige bedrijvigheid. Bij Colijnsplaat is er een bedrijventerrein voor de aquacultuur.

- Noord-Beveland bestaat uit ongeveer 7.000 hectare landbouwgrond, waarvan ongeveer 75% uit akkerbouw.

Aan de hand van input van branchevertegenwoordigers, ondernemers, raadsleden en inwoners zijn er 4 thema's benoemd. De pijlers geven aan welke onderwerpen de aankomende jaren hoog op de gezamenlijke prioriteitenlijst staan. In de Economische Visie Noord-Beveland zijn de thema's verder uitgewerkt.

1. Versterken samenwerking

Een goede samenwerking tussen ondernemers, branches, kennisinstellingen en overheid biedt kansen. Door op de juiste momenten samen te werken kun je elkaar versterken, waar je dan uiteindelijk op persoonlijk niveau de vruchten van plukt. Door middel van samenwerking is het bereik groter, bestaat de mogelijkheid om van elkaar te leren en om elkaar te inspireren. Erg belangrijk bij het thema samenwerking is het gezamenlijke doel dat we voor ogen hebben, het doel en de uiteindelijke winst moeten helder zijn.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 30 30-08-19 13:51

2. Profilering en marketing

Door middel van profilering en marketing worden er bekendheid en draagvlak gecreëerd voor het werken, wonen en recreëren op Noord-Beveland richting ondernemers, gasten, inwoners en jongeren. Dit vergroot de economische spin-off voor ondernemers en gemeente waardoor vervolgens de leefbaarheid op Noord-Beveland wordt vergroot.

3. Optimaliseren infrastructuur

Een goede infrastructuur draagt bij aan het rode loper effect. Informatie en fysieke zaken moeten voor ondernemers, gasten en inwoners makkelijk vindbaar en goed bereikbaar zijn. Het gaat hier om zowel fysieke- als digitale infrastructuur.

4. Stimuleren innovatie en vernieuwing in de economische structuur

Om een florerende economie te behouden is het van belang om innovatie en vernieuwing te stimuleren passend binnen het DNA van Noord-Beveland. De sectoren recreatie, landbouw en aquacultuur moeten kunnen groeien naar behoefte en passendheid. Er worden verbindingen gelegd tussen sectoren zoals gezondheid, toerisme en landbouw waarbij ondernemers, gasten en inwoners baat hebben. De agrarische sector is innovatief, hierbij speelt Proefboerderij Rusthoeve een belangrijke rol. Initiatieven voor het invullen voor leegstaande (agrarische) gebouwen worden zoveel mogelijk ondersteund.

Randvoorwaarden

Voor het ontwikkelen van de pijlers zijn 5 randvoorwaarden opgesteld. Deze randvoorwaarden spelen een belangrijke rol voor het ontwikkelen van de 4 pijlers:

- Kennis op orde;
- Rollen en financiering in beeld;
- Balans tussen economie en gemeenschap;
- Duurzaamheid;
- Ontwikkelruimte bieden.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 31 30-08-19 13:51

ENERGIEVISIE NOORD-BEVELAND

Parallel aan het traject van de Toekomstvisie heeft de gemeenteraad haar ambitie voor duurzame energie geformuleerd. Deze ambitie vormt een bouwsteen voor zowel de Toekomstvisie, de Omgevingsvisie als de Regionale Energie Strategie (RES). De focus van de RES ligt op de opgaven van de sectortafels Gebouwde omgeving en Elektriciteit.

De nationale doelstelling is dat Nederland in 2050 CO2-neutraal is, waarbij als tussenstap de ambitie in 2030 is gesteld op een CO_2 reductie van 49% (t.o.v. 1990). Daarnaast gaat Nederland van het gas af. Deze samengestelde opgave betekent een forse inspanning voor alle betrokken partijen. De gemeente heeft de afgelopen jaren al belangrijke stappen gezet naar 2050. Deze stappen waren met name gericht op het opwekken van energie door de plaatsing van windmolens. Daarnaast stimuleert de gemeente haar inwoners met subsidieregelingen en voorlichting om energie- en klimaatbewust te wonen en leven. Op dit moment heeft Noord-Beveland een reductie van 47% gerealiseerd.

De komende jaren staat ook Noord-Beveland voor de opgave om de resterende reductie te verwezenlijken alsmede voor de vraag op welke wijze zij dit wil bereiken. Gelet op de grote en complexe opgave is in het traject naar de ambitiebepaling “de ui afgepeld” (de scope):

- *Welke besparings- en opwekkingsmogelijkheden zijn mogelijk?*
- *Waar gaan we over en waar gaan we niet over?*
- *Wat zijn de zekerheden en onzekerheden?*
- *Wat is de tijdlijn waarover we uitspraken willen en kunnen doen?*

Voorts is invulling gegeven aan de vragen:

1. Waarvoor kiezen we? (ambitie)
2. Hoe geven we dit invulling? (beleidsstrategie)

Samengevat heeft het bovenstaande geleid tot de volgende koers voor de komende jaren:

- *De besparingsstrategie is gericht op het stimuleren van de isolatie van woningen, door:*
  - o Verdere voortzetting en intensiveren van voorlichting;
  - o Subsidieverlening;
  - o Nagaan of gevraagde maatregelen kunnen worden gecompenseerd door lagere grondprijzen (in geval van nieuwbouw).

- *De opwekking van energie is gericht op:*
  - o Het stimuleren van zonnepanelen op daken. Dit ligt in het verlengde van de besparingsstrategie;
  - o Het upgraden van de bestaande windmolens;
  - o Het upgraden van de bestaande windmolens zal ten goede moeten komen aan de besparingsambitie door participatie of fondsvorming;

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 32 30-08-19 13:51

o Het upgraden van de bestaande windmolenlocaties leidt tot 9% extra reductie, waarmee de doelstelling tot 2030 verzekerd wordt (54% in plaats van 49% CO_2 reductie);
o Het toevoegen van windmolens wordt niet voorgestaan;
o Het toevoegen van zonneakkers op primaire landbouwgronden wordt niet toegestaan.

- Ten aanzien van de overige energievormen geeft de gemeente nog enkele zaken in overweging:

o De inzet en continuering van kernenergie dient op voorhand niet te worden uitgesloten;
o Dit geldt eveneens voor aardgas. Gelet op de specifieke ruimtelijk-functionele structuur (verspreid liggende bebouwing), de geringe toename van woningbouw en de samenstelling van de woningvoorraad (geen groot aandeel woningbouwvereniging als partner), wordt voor de bestaande bebouwing een geleidelijk traject voorzien, resulterend in een hybride model van (niet Gronings) aardgas, waterstof (als energiedrager) en elektrificatie;
o Gepleit wordt voor een nader onderzoek naar de mogelijkheden voor getijde-energie.

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 33 30-08-19 13:51

VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

De Toekomstvisie laat de gedroomde toekomst van Noord-Beveland zien. Noord-Beveland kan aan de slag: 4 ambities maken van de toekomstdroom werkelijkheid. Nu begint het echte werk: inwoners, ondernemers, verenigingen, organisaties en de gemeente zelf – iedereen kan een rol spelen bij het waarmaken van de ambities.

De Toekomstvisie is een belangrijk document. En dat komt doordat honderden Noord-Bevelanders hun bijdrage hebben geleverd aan de Toekomstvisie. We kijken terug op bijeenkomsten waar veel inwoners samen aan de slag gingen, een tour langs de kernen waarbij inwoners spontaan meedachten over de toekomst. Die energie willen we graag vasthouden.

De gemeente Noord-Beveland ziet de Toekomstvisie als een leidraad. De Toekomstvisie is het uitgangspunt voor beleid dat de komende jaren opgesteld zal worden. In deze Toekomstvisie zijn reeds de Energievisie en de Economische visie opgenomen. Deze visies zijn parallel aan de Toekomstvisie opgesteld en maken de ambities uit de Toekomstvisie concreter. Ook visies die de komende jaren worden opgesteld op andere domeinen, worden aan de Toekomstvisie toegevoegd. We maken de droom dus samen nog concreter.
Natuurlijk, de wereld verandert en niet alles is te voorspellen. Daarom is de Toekomstvisie niet in beton gegoten. Wel hebben we nu een gezamenlijk startpunt. Het participatietraject voor het opstellen van de Toekomstvisie heeft laten zien dat Noord-Bevelanders betrokken zijn, mee willen praten en vol ideeën zitten voor een bruisend, mooi en duurzaam Noord-Beveland. Deze Toekomstvisie is daarmee ook een uitnodiging aan de inwoners van Noord-Beveland om de ruimte te pakken om al die ideeën en initiatieven om te zetten in acties.

Heeft u daar hulp bij nodig? Alle ideeën zijn welkom bij de gemeente!

Gemeente Noord-Beveland
Postbus 3, 4490 AA Wissenkerke
info@noord-beveland.nl

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 34 30-08-19 13:51

Noord-Beveland
2030

Futureconsult
Cruquiuskade 309 | 1018 AM Amsterdam
020-3203100 | www.futureconsult.nl

gemeente
noord-beveland

futureconsult
we take a closer look
at tomorrow

9311-FutureC-Toekomstvisie BrochureA4.indd 36 30-08-19 13:51